

วุฒิสภา

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้น

สำหรับสมาชิกวุฒิสภาได้ใช้ในการติดตามผลการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการของสภาผู้แทนราษฎร

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

อ.พ.(ร) ๔/๒๕๖๙

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นของร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี นางสาวแพทองธาร ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี โดย นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี รักษาการแทนนายกรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๘ และได้เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๘

ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกายกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๔๒ ตอนที่ ๘๐ ก ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๘ โดยมาตรา ๒ บัญญัติว่า พระราชกฤษฎีกานี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป จึงส่งผลทำให้สภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง นับแต่วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๘ และร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ดังกล่าวเป็นร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบ เนื่องจากอยู่ระหว่างรอการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่หนึ่ง เป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๗ วรรคหนึ่ง

หลังจากนั้นได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นใหม่ และมีพระบรมราชโองการ ประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๔๓ ตอนพิเศษ ๘๖ ง ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๙ และคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปได้ร้องขอต่อรัฐสภา ตามหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๙๐๔๙ ลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๙ เรื่อง การร้องขอต่อรัฐสภาเพื่อให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบ ตามมาตรา ๑๔๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กราบเรียน ประธานรัฐสภา และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาในคราวประชุม ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๙ ได้มีมติเห็นชอบแล้ว ประธานสภาผู้แทนราษฎรจึงได้อนุญาตให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม สภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป ตามข้อบังคับการประชุม สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๔๑ ซึ่งร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๗ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๙ โดยที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้นำร่างพระราชบัญญัติ ทำนองเดียวกัน จำนวน ๒ ฉบับ ขึ้นมาพิจารณารวมกันไป แต่ให้แยกการลงมติ ตามข้อบังคับการประชุม สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๕๕ (๒) ข้อ ๒๘ และข้อ ๑๑๗ วรรคสาม คือ

(๑) ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย นายเอกราช อุดมอำนวยการ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๙

(๒) ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย นาวาโท กิตติพงษ์ ปิยะวรรณโณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๙ (ยังมิได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร)

คำนำ (ต่อ)

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จัดทำขึ้น เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในเบื้องต้น ทั้งนี้ ก่อนที่สภาผู้แทนราษฎร จะลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และเสนอให้วุฒิสภา พิจารณาต่อไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้จัดทำในรูปแบบ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อท่านต้องการอ่านเอกสารที่แนบมาพร้อมกับเอกสารประกอบการพิจารณา เบื้องต้นของร่างพระราชบัญญัติในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์นี้ ขอความกรุณาเข้าไปที่ลิงก์ หรือ URL ที่ปรากฏด้านล่างของเอกสารนั้น ๆ เพื่ออ่านเอกสาร

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
มิถุนายน ๒๕๖๙

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้น จัดทำโดย

นางปณิตา สท้านไตรภพ	เลขาธิการวุฒิสภา
นายทศพร แยมวงษ์	รองเลขาธิการวุฒิสภา
นายโสภณ ชาตบุษย์จารุ	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย รักษาการแทน ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นางสาวเพลินตา ตันรังสรรค์	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานพัฒนากฎหมาย
นางพิมพ์พัชร์ อริยะมานกุล	นิติกรชำนาญการพิเศษ
นางสาวอวิการัตน์ นิยมไทย	นิติกรชำนาญการ
นางสาวณัฐนิชา รัตนสุภา	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาวจุฬารัตน์ วงษ์น้อย	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวภิญญาพัชร กิรติพลวิชัย	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวเมธาวี มะลิรัตน์	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวนীরนุช น้อยชานา	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๓๐๔

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑ ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง
ชั้นรับหลักการ ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

๑. เหตุผลที่จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้	๑
๒. การอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.....	๑๐
๓. การตอบชี้แจง	๑๒
๔. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ.....	๑๕
๕. ภาพอินโฟกราฟิกสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ).....	๑๘

ภาคผนวก

: ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ).....	(๑)
: ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นายเอกราช อุดมอำนวย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ).....	(๒๙)
: ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นาวาโท กิตติพงษ์ ปิยะวรรณโณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ).....	(๑๒๒)
: พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘.....	(๑๓๔)
: ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ กับร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นายเอกราช อุดมอำนวย กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ของสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.....	(๑๕๗)

ส่วนที่ ๑

ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ
ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ^๑

๑. เหตุผลที่จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๑.๑ การเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๘ และได้เข้าสู่อภิปรายของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๘

ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกายกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๔๒ ตอนที่ ๘๐ ก ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๘ โดยมาตรา ๒ บัญญัติว่า พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป จึงส่งผลทำให้สภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง^๒ นับแต่วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๘ และร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ดังกล่าวเป็นร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบ เนื่องจากอยู่ระหว่างรอการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่หนึ่ง เป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๗ วรรคหนึ่ง^๓

หลังจากนั้นได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นใหม่ และมีพระบรมราชโองการประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๔๓ ตอนพิเศษ ๘๖ ง ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๙ และคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปได้ร้องขอต่อรัฐสภา

^๑สามารถสืบค้นเอกสารแนบระเบียบวาระ เอกสารประกอบการพิจารณา บันทึกการประชุมในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ และบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้จากเว็บไซต์ PRT คลังสารสนเทศรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร <https://prt.parliament.go.th> หรือสแกนข้อมูลผ่าน QR CODE หมายเลข ๑ ถึง ๖ ในหน้าที่ ๑๖ ถึงหน้าที่ ๑๗.

^๒รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๐๓ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๑๐๓ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป

การยุบสภาผู้แทนราษฎรให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา และให้กระทำได้เพียงครั้งเดียวในเหตุการณ์เดียวกัน

ฯลฯ

ฯลฯ”.

^๓รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๑๔๗ ในกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบ หรือที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วแต่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมาให้เป็นอันตกไป

ฯลฯ

ฯลฯ”.

ตามหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๙๐๔๙ ลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๙ เรื่อง การร้องขอต่อรัฐสภาเพื่อให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๔๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กราบเรียน ประธานรัฐสภา และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาในคราวประชุม ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๙ ได้มีมติเห็นชอบแล้ว ประธานสภาผู้แทนราษฎรจึงได้อนุญาตให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๔๑^๕ ซึ่งร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๗ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันพุธที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๙ โดยที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้นำร่างพระราชบัญญัติทำนองเดียวกัน จำนวน ๒ ฉบับ ขึ้นมาพิจารณารวมกันไป แต่ให้แยกการลงมติตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๕๕ (๒) ข้อ ๒๘ และข้อ ๑๑๗ วรรคสาม^๖ คือ

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๑๔๗

ฯลฯ

ฯลฯ

บรรดาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบที่ตกไปตามวรรคหนึ่ง ถ้าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปร้องขอต่อรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไป ถ้ารัฐสภาเห็นชอบด้วยก็ให้รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไปได้ แต่คณะรัฐมนตรีต้องร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป”.

“ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๔๑ วรรคหนึ่ง กำหนดไว้ ดังนี้

“ข้อ ๑๔๑ เมื่อรัฐสภามีมติให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่อไปตามมาตรา ๑๕๖ (๙) ประกอบมาตรา ๑๔๗ ของรัฐธรรมนูญ ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นค้างการพิจารณาอยู่ในวาระใด ก็ให้พิจารณาต่อไปในวาระนั้น และให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

ฯลฯ

ฯลฯ”.

“ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๕๕ (๒) ข้อ ๒๘ และข้อ ๑๑๗ วรรคสาม กำหนดไว้ ดังนี้

“ข้อ ๕๕ เมื่อที่ประชุมกำลังพิจารณาญัตติใดอยู่ ห้ามเสนอญัตติอื่นขึ้นมาพิจารณา เว้นแต่ญัตติ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ขอให้รวมระเบียบวาระการประชุมที่เป็นเรื่องเดียวกัน ทำนองเดียวกัน หรือเกี่ยวเนื่องกันเพื่อพิจารณาพร้อมกัน

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๒๘ การประชุม ให้ที่ประชุมพิจารณาเฉพาะเรื่องที่มีอยู่ในระเบียบวาระการประชุม และต้องดำเนินการพิจารณาตามลำดับระเบียบวาระการประชุมที่จัดไว้ เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๑๗ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ให้สภาพิจารณาและลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันหลายฉบับรวมกัน สภาจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแต่ละฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้ และเมื่อสภาได้มีมติรับหลักการแล้ว ให้สภาลงมติว่าจะให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับใดเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง”.

ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

(๑) ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย นายเอกราช อุดมอำนวยการ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๙

(๒) ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย นาวาโท กิตติพงษ์ ปิยะวรรณโณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๙ (ยังมีได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร)

๑.๒ สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ก่อนที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานของที่ประชุม ได้อนุญาตให้ พลโท พัฒนชัย พัฒนเจริญ หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร พลเรือตรีหญิง พงนา แก้วนิมิตร ตุลาการพระธรรมนูญรองหัวหน้าศาล ศาลทหารสูงสุด และพันเอกหญิง ศิริภรณ์ รุจิวัฒน์พงศ์ ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้ากองงานวิชาการ สำนักตุลาการทหาร เข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุม ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๖^๗

ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติทำนองเดียวกัน ได้แถลงถึงหลักการและเหตุผล พร้อมทั้งกล่าวถึงสารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอทั้ง ๓ ฉบับ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑.๒.๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (พลโท อุดลย์ บุญธรรมเจริญ) ได้แถลงถึงหลักการและเหตุผล พร้อมทั้งกล่าวถึงสารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ดังต่อไปนี้

(๑) ยกเลิกศาลจังหวัดทหาร (ยกเลิกมาตรา ๗ (๑) มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๐ (๑) และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘ มาตรา ๑๗ (๑) และมาตรา ๖๕ (๑))

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้เสียหายซึ่งมิใช่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาในศาลทหารในเวลาปกติและเวลาไม่ปกติได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๙)

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติ กรณีที่มีการประกาศใช้กฎอัยการศึกซึ่งไม่อยู่ในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงครามสามารถอุทธรณ์ได้โดยคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๑ วรรคสอง)

^๗ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๖ กำหนดไว้ ดังนี้

“ข้อ ๗๖ ประธานสภาผู้แทนราษฎรให้ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมายให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมประกอบการอภิปรายของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีก็ได้”.

เหตุผล

โดยที่สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ โดยยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับศาลจังหวัดทหารเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดโครงสร้างและกำหนดเขตพื้นที่ของมณฑลทหารบกเพิ่มขึ้นและยกเลิกจังหวัดทหารบกทุกแห่ง และกำหนดให้ผู้เสียหาย ซึ่งมีใช้บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาในศาลทหารในเวลาปกติได้ด้วยตนเองและให้ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาในศาลทหารในเวลาไม่ปกติได้ รวมทั้งกำหนดให้สามารถอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติกรณีที่มีการประกาศใช้กฏอัยการศึก ซึ่งไม่อยู่ในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงครามได้ โดยคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในชั้นอุทธรณ์ ให้เป็นที่สุด เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ด้วยตนเองและเพื่อให้มีการพิจารณาทบทวน คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารโดยศาลชั้นสูงกว่าตามหลักสากล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการ จำนวน ๑๕ มาตรา มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

๑) วันใช้บังคับ

กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๒) การยกเลิกศาลจังหวัดทหาร

กำหนดให้ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับศาลจังหวัดทหาร เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดโครงสร้างและการกำหนดเขตพื้นที่ของมณฑลทหารบก โดยยกเลิกศาลจังหวัดทหารออกจากประเภทของศาลทหารชั้นต้น รวมทั้งยกเลิกบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและองค์คณะของศาลจังหวัดทหาร (ร่างมาตรา ๓ ยกเลิกมาตรา ๗ (๑) ร่างมาตรา ๖ ยกเลิกมาตรา ๑๙ ร่างมาตรา ๗ ยกเลิกมาตรา ๒๐ ร่างมาตรา ๘ ยกเลิกมาตรา ๒๖ และร่างมาตรา ๙ ยกเลิกมาตรา ๓๐ (๑))

๓) ศาลมณฑลทหารและการนั่งพิจารณาคดีนอกที่ตั้งศาล

กำหนดให้ทุกมณฑลทหารมีศาลมณฑลทหารศาลหนึ่ง เว้นแต่มณฑลทหารที่ตั้งศาลทหารกรุงเทพ และให้ศาลมณฑลทหารและศาลทหารกรุงเทพอาจไปนั่งพิจารณา ณ ที่ใด ภายในเขตอำนาจได้ตามความจำเป็น (ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘)

๔) เขตอำนาจของศาลมณฑลทหาร

กำหนดให้ศาลมณฑลทหารมีเขตอำนาจตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้การกำหนดเขตอำนาจของศาลมณฑลทหารสอดคล้องกับโครงสร้างและพื้นที่รับผิดชอบของมณฑลทหาร (ร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗ (๑))

๕) สิทธิฟ้องคดีอาญาต่อศาลทหารของผู้เสียหาย

กำหนดให้ศาลทหารในเวลาปกติและศาลทหารในเวลาไม่ปกติ ให้อัยการทหาร หรือผู้เสียหายมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาได้ อันเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในศาลทหารได้ด้วยตนเองมากขึ้น (ร่างมาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง)

๖) ผู้มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลอาญาศึก

กำหนดให้ศาลอาญาศึกหรือศาลที่พิจารณาคดีแพ่งคดีแทนศาลอาญาศึกให้อัยการทหารเท่านั้นที่มีอำนาจเป็นโจทก์ ผู้เสียหายไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารหรือไม่ต้องมอบคดีให้อัยการทหารเป็นโจทก์ (ร่างมาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๙ วรรคสอง)

๗) การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติ

กำหนดให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติที่อยู่ในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงคราม และศาลอาญาศึกหรือศาลที่พิจารณาคดีแพ่งคดีแทนศาลอาญาศึกห้ามอุทธรณ์หรือฎีกา แต่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติที่มีการประกาศใช้กฎอัยการศึกซึ่งไม่อยู่ในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงคราม สามารถอุทธรณ์ได้ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้จำเลยฟัง และให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในชั้นอุทธรณ์เป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๑ วรรคสอง)

๘) ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษตามคำพิพากษา

กำหนดให้นายทหารผู้บังคับบัญชาจำเลยซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการกองพลขึ้นไป หรือมีตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันขึ้นไปที่อยู่ต่างท้องถิ่นกับผู้บังคับบัญชาตำแหน่งชั้นผู้บัญชาการกองพลขึ้นไป เป็นผู้มีอำนาจสั่งลงโทษตามคำพิพากษาของศาลมณฑลทหารหรือศาลทหารกรุงเทพ (ร่างมาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๕ (๑))

๙) บทยกเว้นการฟ้องคดีต่อศาลทหารและศาลอาญาศึก

กำหนดบทยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิในการฟ้องคดีอาญาต่อศาลทหารของผู้เสียหายและผู้มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลอาญาศึก ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ไปใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่อัยการทหารได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๓)

๑๐) บทยกเว้นการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติ

กำหนดบทยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติที่มีการประกาศใช้กฎอัยการศึกซึ่งไม่อยู่ในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงคราม ตามมาตรา ๖๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ไปใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่ถึงที่สุดแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๔)

๑๑) การบังคับใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตอำนาจศาลมณฑลทหารเดิม

กำหนดให้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตอำนาจศาลมณฑลทหาร พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ออกตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่า

จะได้พระราชกฤษฎีกาที่ออกตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๕)

๑.๒.๒ นายเอกราช อุดมอำนวย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน ได้แถลงถึงหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นายเอกราช อุดมอำนวย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ) สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขอำนาจในการวางระเบียบราชการของศาลทหารของเจ้ากรมพระธรรมนูญ โดยกำหนดให้เจ้ากรมพระธรรมนูญวางระเบียบราชการของอัยการทหารเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ วรรคสามและวรรคสี่)

(๒) ยกเลิกศาลจังหวัดทหารออกจากเขตอำนาจของศาลทหารชั้นต้น เพื่อให้สอดคล้องกับเขตพื้นที่ทหารที่มีการเปลี่ยนแปลง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๗ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๖๕ (๑) ยกเลิกมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๖)

(๓) กำหนดให้คณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เป็นผู้วางระเบียบกำหนดคุณสมบัติพื้นความรู้ หน้าที่และอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญ โดยแยกออกจากตำแหน่งอื่น ๆ ที่เป็นอำนาจของกระทรวงกลาโหม เนื่องจากเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญซึ่งควรมีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เพื่อให้ทำหน้าที่ได้อย่างเป็นธรรมและมีความเป็นอิสระ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในเรื่องเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งตุลาการพระธรรมนูญและอัยการทหาร ซึ่งบัญญัติอยู่ในมาตรา ๑๑/๑ มารวมไว้ในมาตราเดียวกัน เนื่องจากมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑)

(๔) กำหนดองค์ประกอบ วาระการดำรงตำแหน่ง องค์ประชุม และหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เพื่อทำหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑/๑ และเพิ่มมาตรา ๑๑/๒ มาตรา ๑๑/๓ มาตรา ๑๑/๔ มาตรา ๑๑/๕ และมาตรา ๑๑/๖)

(๕) แก้ไขอำนาจศาลทหารในการพิจารณาสั่งลงโทษกรณีผู้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล โดยแยกออกเป็นอีกมาตราหนึ่งต่างหาก และกำหนดรายละเอียดของโทษที่ศาลมีอำนาจลงโทษไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓ และเพิ่มมาตรา ๑๓/๑)

(๖) แก้ไขเขตอำนาจศาลทหาร โดยปรับปรุงคดีที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจศาลทหาร เพื่อให้มีความเหมาะสมและเกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความในคดี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔)

(๗) กำหนดอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญนายเดียวในศาลทหารชั้นต้น เพื่อความรวดเร็วในการดำเนินการทางคดีที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาพิพากษา (เพิ่มมาตรา ๒๕/๑)

(๘) แก้ไของค์ประกอบขององค์คณะของศาลทหารชั้นต้น ศาลทหารกลาง และศาลทหารสูงสุด โดยกำหนดให้มีสัดส่วนของตุลาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายมากขึ้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙)

(๙) แก้ไขตุลาการผู้ทำหน้าที่ประธานในการพิจารณาพิพากษา โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของตุลาการพระธรรมนูญที่มีอาวุโสสูงสุด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๕)

(๑๐) แก้ไขอำนาจศาลทหารในเวลาไม่ปกติ โดยกำหนดให้ “ในเวลาไม่ปกติ” คือในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงคราม หรือได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร โดยให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้ตามเขตอำนาจศาลที่มีอยู่ในเวลาปกติเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง)

(๑๑) กำหนดให้ผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมในวิธีพิจารณาความอาญาทหาร มีสิทธิร้องต่อคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เพื่อสืบสวนข้อเท็จจริงและอำนวยความสะดวกธรรมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง (เพิ่มมาตรา ๔๕/๒)

(๑๒) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในศาลทหาร เพื่อให้มีความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง (แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในภาค ๕ ลักษณะ ๒ การควบคุมผู้ต้องหาในกรณีพิเศษ (เพิ่มมาตรา ๔๕/๓ และมาตรา ๔๕/๔))

(๑๓) กำหนดให้ผู้เสียหายที่มีได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องในคดีอาญาศาลทหารในเวลาปกติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๙)

(๑๔) แก้ไขอัยการเกี่ยวกับการให้จำเลยคืนทรัพย์สิน ไร่ราคาทรัพย์สิน หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่จำเลยกระทำความผิด โดยกำหนดให้ศาลทหารมีอำนาจพิพากษาให้จำเลยคืนทรัพย์สิน ไร่ราคาทรัพย์สิน หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่รัฐ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๑)

(๑๕) กำหนดให้คู่ความในคดีแต่งงานหย่าร้างหรือแก้ต่างคดีได้ โดยนายต้องเป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความเท่านั้น เว้นแต่กรณีผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีโดยตรงหรือกรณีศาลทหารในเวลาไม่ปกติจะเป็นทนายความที่กระทรวงกลาโหมกำหนดก็ได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๕)

(๑๖) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการไต่สวนมูลฟ้องในศาลทหาร (เพิ่มมาตรา ๕๕/๑)

(๑๗) แก้ไขการพิจารณาและสืบพยานในศาลทหาร โดยกำหนดให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๙)

(๑๘) แก้ไขหลักเกณฑ์การห้ามอุทธรณ์ฎีกา โดยกำหนดห้ามอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติเฉพาะในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงครามและศาลอาญาศึกษาหรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีแทนศาลอาญาศึกษาเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๑ วรรคสอง)

(๑๙) แก้ไขหลักเกณฑ์การห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง โดยตัดความในส่วนท้ายที่มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับ เพื่อให้ศาลทหารสูงสุดสามารถรับฎีกาไว้พิจารณาได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๒)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติหลายมาตราไม่เหมาะสมกับกาลสมัย และไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่ใช้บังคับในศาลพลเรือน อีกทั้งปัจจุบันโครงสร้างและกิจการทางทหาร ตลอดจนเขตพื้นที่ทหารได้เปลี่ยนแปลง

ไปจากเดิม เพื่อเป็นการยกระดับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้เป็นไปตามหลักสากล และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความในคดีและบุคคลที่เกี่ยวข้อง สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ บางประการให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

จากนั้น นายเอกราช อุดมอำนวย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน ได้กล่าวถึง ความจำเป็นและหลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ สรุปลงสาระสำคัญได้ ดังนี้

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาความให้มีความสอดคล้อง กับมาตรฐานของศาลยุติธรรมมากยิ่งขึ้น ถือเป็นการยกระดับมาตรฐานกระบวนการพิจารณาความอาญา ให้มีความเป็นธรรม โปร่งใส และคุ้มครองสิทธิของคู่ความอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ได้มีการเปิดโอกาส ให้ผู้เสียหายซึ่งเป็นพลเรือนสามารถเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาต่อศาลทหารได้โดยตรง รวมทั้งรับรอง สิทธิขั้นพื้นฐานของจำเลยในคดีอาญา เช่น สิทธิในการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว และสิทธิในการแต่งตั้ง ทนายความจากภายนอกเพื่อดำเนินการแก้ต่างคดี นอกจากนี้ ยังกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการไต่สวน มูลฟ้อง เพื่อให้การดำเนินคดีเป็นไปด้วยความรอบคอบ รวดเร็ว และเป็นธรรมยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นสาระสำคัญ ที่ร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรียังมีได้บัญญัติไว้ให้ครบถ้วน

๑.๒.๓ นาวาโท กิตติพงษ์ ปิยะวรรณโณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน ได้แถลงถึงหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นาวาโท กิตติพงษ์ ปิยะวรรณโณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ) สรุปลงสาระสำคัญได้ ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ดังต่อไปนี้

(๑) ยกเลิกศาลจังหวัดทหารออกจากเขตอำนาจของศาลทหารชั้นต้น เพื่อให้สอดคล้อง กับเขตพื้นที่ทหารที่มีการเปลี่ยนแปลง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๗ และมาตรา ๖๕ (๑) ยกเลิกมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๖)

(๒) แก้ไขเขตอำนาจศาลทหาร ให้คดีทุจริตประพฤติมิชอบ คดีอาญาที่กระทำต่อพลเรือน คดีการทรมาณและการกระทำให้บุคคลสูญหายขึ้นศาลพลเรือน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔)

(๓) กำหนดอำนาจตุลาการพระธรรมนูญนายเด็ยเป็นองค์คณะในศาลทหารชั้นต้น (เพิ่มมาตรา ๒๕/๑)

(๔) กำหนดสัดส่วนตุลาการที่เป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาในศาลมณฑลทหาร ศาลทหารกรุงเทพ ศาลประจำหน่วยทหาร ศาลทหารกลาง และศาลทหารสูงสุด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙)

(๕) แก้ไขอำนาจศาลทหารในเวลาไม่ปกติ โดยกำหนดให้ “ในเวลาไม่ปกติ” คือ ในเวลา ที่มีการรบหรือสถานะสงคราม หรือได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร โดยให้มีอำนาจพิจารณา พิพากษาคดีอาญาได้ตามเขตอำนาจศาลที่มีอยู่ในเวลาปกติเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง)

ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในศาลทหาร เพื่อให้มีความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง (แก้ไขเพิ่มเติมชื่อในลักษณะ ๒ การควบคุมผู้ต้องหาในกรณีพิเศษเป็น “ลักษณะ ๒ การปล่อยชั่วคราวและการควบคุมผู้ต้องหาในกรณีพิเศษ” และเพิ่มมาตรา ๔๕/๒ และมาตรา ๔๕/๓)

(๗) กำหนดให้ผู้เสียหายที่มีได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องในคดีอาญาศาลทหารในเวลาปกติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๙)

(๘) กำหนดให้คู่ความในคดีแต่งงานหรือแก้ต่างคดีได้ โดยนายต้องเป็นนายความตามกฎหมายว่าด้วยนายความเท่านั้น เว้นแต่กรณีและผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีโดยตรงหรือกรณีศาลทหารในเวลาไม่ปกติจะเป็นนายความที่กระทรวงกลาโหมกำหนดก็ได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๕)

(๙) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการไต่สวนมูลฟ้องในศาลทหาร (เพิ่มมาตรา ๕๕/๑)

(๑๐) แก้ไขหลักเกณฑ์การห้ามอุทธรณ์ฎีกา โดยกำหนดห้ามอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติเฉพาะในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงครามและศาลอาญาศึกหรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีแทนศาลอาญาศึกเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๑ วรรคสอง)

(๑๑) แก้ไขหลักเกณฑ์การห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง โดยตัดความในส่วนท้ายที่มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับ เพื่อให้ศาลทหารสูงสุดสามารถรับฎีกาไว้พิจารณาได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๒)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติหลายมาตราไม่เหมาะสมกับกาลสมัย และไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่ใช้บังคับในศาลพลเรือน อีกทั้งปัจจุบันโครงสร้างและกิจการทางทหาร ตลอดจนจนเขตพื้นที่ทหารได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพื่อเป็นการยกระดับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้เป็นไปตามหลักสากล แก้ไขอำนาจพิจารณาของศาลทหารให้สอดคล้องกับกระบวนการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

จากนั้น นาวาโท กิตติพงษ์ ปิยะวรรณโณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน ได้กล่าวถึงความจำเป็นและหลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. การยกระดับมาตรฐานศาลทหารสู่หลักนิติธรรมสากล โดยเสนอให้นำหลักการพื้นฐานว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมผ่านศาลทหาร หรือ “หลักการเดอโกซ์” (Decaux Principles) ซึ่งเป็นหลักการสากลที่จัดทำขึ้นภายใต้กรอบขององค์การสหประชาชาติมาปรับใช้ในการดำเนินงานของศาลทหารอย่างเคร่งครัด เพื่อยกระดับมาตรฐานกระบวนการยุติธรรมทางทหารให้มีความโปร่งใสเป็นธรรม และสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน รวมทั้งทัดเทียมกับนานาชาติที่ยึดมั่นในหลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม

๒. การกำหนดเขตอำนาจศาลทหารให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยเสนอให้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเขตอำนาจศาลทหาร โดยเฉพาะคดีอาญาที่ทหารกระทำความผิดต่อพลเรือน ควรอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมและเป็นหลักประกันความเป็นธรรมให้แก่ผู้เสียหาย นอกจากนี้ คดีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตหรือประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ทหาร และคดีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ ไม่ควรอยู่ในเขตอำนาจของศาลทหาร ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการโอนคดีกลับไปพิจารณาในศาลทหารและกระทบต่อความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรม

๓. การสร้างหลักประกันความเป็นอิสระของตุลาการศาลทหาร โดยเสนอให้มีการแต่งตั้ง “คณะกรรมการตุลาการทหาร” (กตท.) ซึ่งบัญญัติไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการคุ้มครองความเป็นอิสระจากการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการศาลทหาร โดยคณะกรรมการดังกล่าว จะทำหน้าที่กำกับดูแลการแต่งตั้ง โยกย้าย และบริหารงานบุคคลของตุลาการทหารให้เป็นไปตามระบบคุณธรรมและหลักความเป็นอิสระของฝ่ายตุลาการ แทนการอยู่ภายใต้สายการบังคับบัญชาของกรมพระธรรมนูญ หรือการกำกับดูแลโดยผู้บัญชาการทหารบกและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ เพื่อลดโอกาสแทรกแซงจากฝ่ายบริหาร และเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อความเป็นกลางของกระบวนการยุติธรรมทางทหาร

๒. การอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ภายหลังจากที่ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติทำนองเดียวกันทั้ง ๓ ฉบับ ได้นำเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๒.๑ สถานะและความเชื่อมั่นต่อศาลทหาร ศาลทหารเป็นองค์กรตุลาการที่ได้รับการรับรองสถานะไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร รวมถึงคดีอื่นตามที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ตาม การมีสถานะเป็นศาลตามกฎหมายมิได้หมายความว่าข้อกังวลเกี่ยวกับความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความโปร่งใสจะหมดสิ้นไป ทั้งนี้ เพราะศาลทหารยังคงอยู่ภายใต้โครงสร้างของกระทรวงกลาโหม รวมทั้งบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางทหารยังมีความเกี่ยวข้องกับระบบชั้นยศและการบังคับบัญชาภายในกองทัพ จึงอาจก่อให้เกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและระบบบังคับบัญชาทางทหาร โดยเฉพาะในกรณีที่ถูกกล่าวหาเป็นนายทหารชั้นผู้ใหญ่หรือบุคคลในสายงานเดียวกัน นอกจากนี้ ยังมีการอภิปรายถึงหลักความเป็นอิสระของศาลทั้งในระดับองค์กรและระดับการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการ โดยเห็นว่าหากกระบวนการแต่งตั้ง เลื่อน ลด ปลด ย้าย หรือประเมินผลบุคลากรยังอยู่ภายใต้โครงสร้างของกองทัพ อาจส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อความเป็นอิสระและความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหารได้

๒.๒ การปรับโครงสร้างศาลทหารและการปฏิรูปเขตอำนาจศาลทหาร โดยในส่วนของ การปรับโครงสร้างศาลทหาร มีการยกเลิกศาลจังหวัดทหารเพื่อให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยน โครงสร้างการจัดหน่วยของกองทัพบกที่ได้ยกเลิกจังหวัดทหารบกและกำหนดให้มณฑลทหารบก เป็นหน่วยหลัก ทั้งนี้ ศาลมณฑลทหารจะเข้ามารับภารกิจแทนศาลจังหวัดทหาร พร้อมทั้งมีการแก้ไข บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับประเภทของศาลทหาร องค์คณะของศาลทหาร และเขตอำนาจศาลทหาร ให้มีความสอดคล้องเป็นไปในทางเดียวกัน ทั้งนี้ ในเรื่องเขตอำนาจศาลทหารได้มีการอภิปราย โดยเห็นควรให้จำกัดไว้เฉพาะการพิจารณาคดีที่เป็นความผิดทางทหารโดยตรง ส่วนคดีอาญาทั่วไป ที่ทหารกระทำต่อพลเรือน คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ คดีตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้อับอายแก่ศรัทธา ศรัทธา หรืออยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมหรือศาล ที่มีอำนาจเฉพาะตามกฎหมาย เพื่อส่งเสริมหลักความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย ป้องกันปัญหา การหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ และเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมให้มีความเป็นอิสระ โปร่งใส และปราศจากการแทรกแซงจากระบบการบังคับบัญชาทางทหาร

๒.๓ ข้อเสนอให้มีคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลการบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย การงดเว้นโทษ และการพ้นจากตำแหน่ง ตลอดจนการบริหารงานบุคคลอื่นของตุลาการ และตุลาการพระธรรมนูญ โดยเสนอให้มีบุคคลภายนอกหรือผู้แทนจากหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วม ในคณะกรรมการดังกล่าว เช่น ผู้แทนจากที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุด เลขาธิการสำนักงาน ศาลยุติธรรม เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง และอัยการสูงสุด เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบการบริหารงานบุคคลของตุลาการศาลทหาร อย่างไรก็ตาม มีการตั้งข้อสังเกตว่า การเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีบทบาทในคณะกรรมการตุลาการทหารอาจนำไปสู่การแทรกแซง การบริหารงานบุคคลหรือกระทบต่อความเป็นอิสระขององค์กรตุลาการทหารได้ นอกจากนี้ ยังมีการอภิปรายเกี่ยวกับข้อเสนอให้คณะกรรมการตุลาการทหารมีอำนาจรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับ ความไม่เป็นธรรมในกระบวนการพิจารณา โดยมีความเห็นว่าควรกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจอย่างรอบคอบ เพื่อมิให้เกิดปัญหาการก้าวล่วงหรือแทรกแซงการใช้อำนาจและความเป็นอิสระของตุลาการ อันอาจกระทบ ต่อความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมได้

๒.๔ การขยายสิทธิของผู้เสียหายและยกระดับกระบวนการพิจารณาคดี โดยการเปิดโอกาส ให้ผู้เสียหายซึ่งมีใต้อยู่ในอำนาจศาลทหารสามารถยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลทหารได้โดยตรง ทั้งในเวลา ปกติและเวลาไม่ปกติ เพื่อขยายช่องทางการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนยังมีข้อเสนอให้ ปรับปรุงกระบวนการพิจารณาคดีของศาลทหารให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกับศาลยุติธรรม โดยนำหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการไต่สวนมูลฟ้องมาใช้เพื่อถ่วงดุลคดี รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน ของคู่ความ ทั้งสิทธิในการมีทนายความ การว่าต่างหรือแก้ต่างคดี และการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว โดยคำนึงถึงความสมดุลเหมาะสมของบุคลากรที่คู่ความเลือกเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาคดี ในศาลทหารกับบทบาทของนายทหารพระธรรมนูญผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายทหาร เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตเกี่ยวกับปัญหาความล่าช้าในการพิจารณาคดีของศาลทหาร ซึ่งอาจเกิดจากการนัดสืบพยานที่มีระยะเวลาห่างกันมาก หรือการเลื่อนนัดเนื่องจากติดภารกิจราชการ อันส่งผลกระทบต่อทั้งผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาทั้งด้านเวลาและค่าใช้จ่าย ซึ่งนำไปสู่ข้อเสนอมให้ ศาลทหารต้องดำเนินการปรับปรุงกระบวนการพิจารณาให้มีความรวดเร็ว โปร่งใส และสอดคล้องกับ มาตรฐานของกระบวนการยุติธรรมมากยิ่งขึ้น

๒.๕ การทบทวนคำพิพากษาในสถานการณ์พิเศษ มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับหลักประกัน ความเป็นธรรมและเสริมสร้างความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมทางทหาร โดยกำหนดให้ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติสามารถอุทธรณ์ได้ จากเดิมที่กฎหมายกำหนดให้ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติถึงที่สุดโดยไม่อาจอุทธรณ์หรือฎีกาได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชน เพราะทำให้กระบวนการพิจารณาของศาลทหารไม่มีการทบทวนโดยศาลชั้นสูง การเปิดโอกาสให้มีสิทธิอุทธรณ์จึงเป็นการเพิ่มหลักประกันความเป็นธรรมแก่คู่ความ และทำให้กระบวนการ ยุติธรรมทางทหารมีระบบตรวจสอบทบทวนมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอให้พิจารณาต่อไปว่า คดีบางประเภทอาจฎีกาต่อศาลทหารสูงสุดได้ โดยกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่เหมาะสม เช่น อัตรากษ ณะคดี หรือการรับรองให้ฎีกา เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิในการทบทวนคำพิพากษาเป็นไปอย่างสมดุล ควบคู่กับความรวดเร็วและประสิทธิภาพของกระบวนการพิจารณา

๓. การตอบชี้แจง

เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายเสร็จแล้ว ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติและผู้แทนหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องได้ตอบชี้แจง สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๓.๑ พลโท อุดลย์ บุญธรรมเจริญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ในฐานะผู้เสนอ ร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรี ได้กล่าวขอบคุณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ร่วมอภิปราย และเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับศาลทหารในหลากหลายมิติ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยเห็นว่าการอภิปรายดังกล่าวช่วยให้ ได้รับทราบมุมมองและความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมทางทหารมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ได้มอบหมายให้ผู้แทนจากสำนักตุลาการทหารชี้แจงข้อเท็จจริงและประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาของที่ประชุมก่อนลงมติต่อไป

๓.๒ พลโท พัฒนชัย พัฒนเจริญ หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร ซึ่งได้รับมอบหมายจาก พลโท อุดลย์ บุญธรรมเจริญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ให้เป็นผู้ตอบชี้แจงต่อที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎร ได้ตอบชี้แจง สรุปสาระสำคัญว่า ศาลทหารเป็นกลไกสำคัญในการดำรงรักษา ระเบียบวินัยและความยุติธรรมภายในกองทัพ อันเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถ และความน่าเชื่อถือของกองทัพไทยในระดับนานาชาติ โดยศาลทหารเป็นองค์กรตุลาการที่ใช้อำนาจ อธิปไตยเช่นเดียวกับศาลประเภทอื่น และมีหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีที่อยู่ในเขตอำนาจตามกฎหมาย

ทั้งนี้ กระบวนการพิจารณาของศาลทหารมิได้แตกต่างจากศาลยุติธรรมในสาระสำคัญ เนื่องจากในกรณีที่พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ จะนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับโดยอนุโลม นอกจากนี้เห็นว่าบทบัญญัติของกฎหมายในปัจจุบันยังมีความเหมาะสมเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ในขณะที่การแก้ไขกฎหมายตามร่างที่คณะรัฐมนตรีเสนอมิ่วัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายสามารถยื่นฟ้องคดีต่อศาลทหารได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓.๓ พันเอกหญิง ศิริวิวัฒน์ รุจิวัฒน์พงศ์ ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้ากองงานวิชาการ สำนักตุลาการทหาร ซึ่งได้รับมอบหมายจากพลโท อุดลย์ บุญธรรมเจริญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ให้เป็นผู้ตอบชี้แจงต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้ตอบชี้แจงข้อเท็จจริงและหลักการเกี่ยวกับศาลทหารสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๓.๓.๑ หลักการและความจำเป็นของการมีศาลทหาร การมีศาลทหารเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล โดยหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา จีน และเกาหลีใต้ ต่างมีระบบศาลทหารเพื่อสนับสนุนการรักษาระเบียบวินัยและประสิทธิภาพของกองทัพ ทั้งนี้ ศาลทหารไทยมิ่วัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาคดีอาญาที่อยู่ในเขตอำนาจศาลทหารตามกฎหมาย และมีได้จัดตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาคดีของพลเรือนโดยทั่วไป

๓.๓.๒ เขตอำนาจของศาลทหาร ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาเฉพาะคดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหารตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ เท่านั้น โดยยืนยันว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายมิได้มุ่งให้พลเรือนขึ้นศาลทหารส่วนกรณีที่เคยมีพลเรือนเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลทหารในอดีตนั้น เป็นผลจากการใช้อำนาจตามประกาศหรือคำสั่งพิเศษในบางช่วงเวลา มิใช่หลักการตามกฎหมายปกติ

๓.๓.๓ มาตรฐานกระบวนการยุติธรรมของศาลทหาร กระบวนการพิจารณาของศาลทหารใช้หลักเกณฑ์และมาตรฐานเช่นเดียวกับศาลยุติธรรมเป็นส่วนใหญ่ โดยมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ บัญญัติให้นำกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับโดยอนุโลมในกรณีที่กฎหมายฝ่ายทหารมิได้บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ นอกจากนี้ ร่างกฎหมายของคณะรัฐมนตรียังได้ขยายสิทธิของผู้เสียหายให้สามารถฟ้องคดีและอุทธรณ์คำพิพากษาได้ด้วยตนเอง

๓.๓.๔ ความเป็นอิสระของตุลาการพระธรรมนูญ ตุลาการพระธรรมนูญเป็นนายทหารเหล่าพระธรรมนูญที่มีคุณวุฒิทางกฎหมายและมีประสบการณ์ด้านกระบวนการยุติธรรมทางทหารมาเป็นเวลานาน โดยมีระบบแต่งตั้ง โยกย้าย และความก้าวหน้าในสายงานเป็นการเฉพาะ รวมทั้งมีคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) ทำหน้าที่กำกับดูแลและคุ้มครองความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ จึงเป็นหลักประกันความเป็นอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดี

๓.๓.๕ สถิติและผลการดำเนินงานของศาลทหาร ศาลทหารมีคดีเข้าสู่การพิจารณาประมาณ ๑,๑๐๐ - ๑,๔๐๐ คดีต่อปี โดยคดีส่วนใหญ่ผ่านการสอบสวนจากหน่วยงานในกระบวนการ

ยุติธรรมก่อนเข้าสู่ศาลทหาร ทั้งนี้ ศาลทหารมีอัตราการศึกษาของโทชอยู่ระหว่างร้อยละ ๙๕ - ๙๘ และปัจจุบันอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ เช่นเดียวกับศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลรัฐธรรมนูญ

๓.๓.๖ ข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
โดยเห็นว่า การเพิ่มสัดส่วนตุลาการพระธรรมนูญในองค์คณะ การกำหนดกลไกร้องเรียนระหว่าง การพิจารณาคดี และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างบางประการ อาจกระทบต่อหลักความเป็นอิสระของศาล และอาจก่อให้เกิดความแตกต่างจากระบบที่ใช้ร่วมกับศาลยุติธรรม รวมทั้งอาจส่งผลกระทบต่อ การบริหาร กำลังพล ตลอดจนประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการพิจารณาคดี

๓.๔ นายเอกราช อุดมอำนวย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน ผู้เสนอ
ร่างพระราชบัญญัติ ได้อภิปรายสรุปโดยยืนยันว่า หลักการสำคัญของร่างกฎหมายฉบับนี้ คือ การเสริมสร้างความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และความเป็นอิสระของกระบวนการยุติธรรมทางทหาร โดยเห็นว่าอำนาจตุลาการไม่ควรอยู่ภายใต้อำนาจฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จึงเสนอให้ยกระดับคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เป็นองค์กรตามกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ และกำหนดให้มีบุคคลภายนอกร่วมเป็นกรรมการ เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระของตุลาการ พระธรรมนูญ รวมทั้งเป็นช่องทางรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับความไม่เป็นธรรมในกระบวนการพิจารณา คดี นอกจากนี้ ยังเห็นว่าคดีข้อหมิ่นประมาท คดีบังคับบุคคลให้สูญหาย คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ตลอดจนคดีที่ทหารกระทำต่อพลเรือน ควรถูกกำหนดให้อยู่นอกเขตอำนาจศาลทหารอย่างชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องและลดข้อโต้แย้งในการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งนี้ เห็นว่า การปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวจะช่วยเสริมสร้างความโปร่งใส ความน่าเชื่อถือ และความสามารถ ในการตรวจสอบได้ของกระบวนการยุติธรรมทางทหารมากขึ้น

๓.๕ นาวาโท กิตติพงษ์ ปิยะวรรณโณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน ผู้เสนอ
ร่างพระราชบัญญัติ ได้อภิปรายสรุปโดยเน้นย้ำสาระสำคัญของร่างกฎหมาย ๒ ประการ ได้แก่ การเสริมสร้างความเป็นอิสระของศาลทหารผ่านการปรับปรุงกลไกคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) และการกำหนดเขตอำนาจศาลทหารให้มีความเหมาะสมและเป็นธรรมยิ่งขึ้น โดยเห็นว่าคดีทุจริต และประพฤติมิชอบ ตลอดจนคดีที่ทหารกระทำต่อพลเรือน มิใช่ความผิดที่เกี่ยวข้องกับภารกิจทางทหาร หรือการรักษาระเบียบวินัยของกองทัพ จึงไม่ควรอยู่ในเขตอำนาจของศาลทหาร แต่ควรให้ศาล ที่มีเขตอำนาจทั่วไปหรือศาลเฉพาะทางเป็นผู้พิจารณา เพื่อให้เกิดมาตรฐานเดียวกันในการอำนวย ความยุติธรรม นอกจากนี้ แม้การเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายสามารถฟ้องคดีต่อศาลทหารได้ด้วยตนเอง จะเป็นหลักการที่เหมาะสม แต่ยังไม่เพียงพอต่อการสร้างความเชื่อมั่นของประชาชน หากยังคงมี ข้อกังวลเกี่ยวกับมาตรฐานและความเป็นอิสระของศาลทหาร จึงเห็นว่าควรปฏิรูปทั้งในด้านโครงสร้าง และเขตอำนาจศาลควบคู่กันไป ทั้งนี้ ได้แสดงความเห็นว่าความยุติธรรมและความน่าเชื่อถือของ ศาลทหารควรได้รับการประเมินจากประชาชนและผู้ที่อยู่ภายใต้กระบวนการยุติธรรม มากกว่าการรับรอง

โดยหน่วยงานของรัฐเพียงฝ่ายเดียว และขอให้ที่ประชุมพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการของร่างกฎหมายเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางทหารต่อไป

๔. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ

มติ : ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๗ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๙ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาแยกลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๓ ฉบับ ทีละฉบับ ตามลำดับ ดังนี้

(๑) ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ด้วยคะแนนเสียง ๔๓๕ เสียง ไม่รับหลักการ ไม่มีงดออกเสียง ๑ เสียง

(๒) ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นายเอกราช อุดมอำนวย เป็นผู้เสนอ) ด้วยคะแนนเสียง ๒๖๗ เสียง รับหลักการ ๑๕๓ เสียง งดออกเสียง ๑๙ เสียง ร่างพระราชบัญญัติจึงเป็นอันตกไป

(๓) ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นาวาโท กิตติพงษ์ ปิยะวรรณโณ เป็นผู้เสนอ) ด้วยคะแนนเสียง ๒๖๕ เสียง รับหลักการ ๑๕๑ เสียง งดออกเสียง ๑๘ เสียง และไม่ลงคะแนนเสียง ๑ เสียง ร่างพระราชบัญญัติจึงเป็นอันตกไป

และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๒๕ คน เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ในวาระที่สอง ชั้นคณะกรรมการ กำหนดการแปรญัตติภายใน ๑๕ วัน

<p>๑. ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๗ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันพุธที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๙ https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=OPIOE</p>	
<p>๒. ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นายเอกราช อุดมอำนวย กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๗ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันพุธที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๙ https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=RKAZ3</p>	
<p>๓. ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นาวาโท กิตติพงษ์ ปิยะวรรณโณ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) (ยังไม่ได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร) https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=GSTQK</p>	
<p>๔. เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ของสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๗ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันพุธที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๙ (อ.พ. ๑๘/๒๕๖๙ สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=2ELSK</p>	
<p>๕. บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๗ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันพุธที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๙ https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=FXIFL</p>	

<p>๖. บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๗ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันพุธที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๙ https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=FGW4L</p>	
<p>๗. พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=YLF8C</p>	

สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

๑ ยกเลิกศาลจังหวัดทหาร

ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับศาลจังหวัดทหาร โดยยกเลิกศาลจังหวัดทหารออกจากประเภทของศาลทหารชั้นต้น รวมทั้งยกเลิกบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและองค์คณะของศาลจังหวัดทหาร เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดโครงสร้างและการกำหนดเขตพื้นที่ของมณฑลทหารบก

๒ ศาลมณฑลทหารและการนั่งพิจารณาคดีนอกที่ตั้งศาล

กำหนดให้ทุกมณฑลทหารมีศาลมณฑลทหารศาลหนึ่ง เว้นแต่มณฑลทหารที่ตั้งศาลทหารกรุงเทพ และให้ศาลมณฑลทหารและศาลทหารกรุงเทพ อาจไปนั่งพิจารณาคดี ณ ที่ใดภายในเขตอำนาจได้ตามความจำเป็น

๓ เขตอำนาจของศาลมณฑลทหาร

กำหนดให้ศาลมณฑลทหารมีเขตอำนาจตามที่กำหนด โดยพระราชกฤษฎีกา

๔ สิทธิฟ้องคดีอาญาต่อศาลทหารของผู้เสียหาย

กำหนดให้ศาลทหารในเวลาปกติและศาลทหารในเวลาไม่ปกติ ให้อัยการทหารหรือผู้เสียหายมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาได้ ทั้งนี้ ไม่ใช่บังคับแก่คดีที่อัยการทหารได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

๕ ผู้มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลอาญาศึก

กำหนดให้ศาลอาญาศึกหรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีแทนศาลอาญาศึก ให้อัยการทหารเท่านั้นมีอำนาจเป็นโจทก์ผู้เสียหายไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารหรือไม่ ต้องมอบคดีให้อัยการทหารเป็นโจทก์

๖ การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติ

กำหนดให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติที่อยู่ในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงคราม และศาลอาญาศึกหรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีแทนศาลอาญาศึก ห้ามอุทธรณ์หรือฎีกา แต่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติกรณีที่มีการประกาศใช้กฎอัยการศึก ซึ่งไม่อยู่ในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงคราม สามารถอุทธรณ์ได้ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้จำเลยฟัง และให้คำพิพากษาหรือคำสั่งในชั้นอุทธรณ์เป็นที่สุด ทั้งนี้ ไม่ใช่บังคับแก่คดีที่ถึงที่สุดแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

๗ ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษตามคำพิพากษา

กำหนดให้นายทหารผู้บังคับบัญชาจำเลยซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการกองพลขึ้นไป หรือมีตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันขึ้นไปที่อยู่ต่างท้องถิ่นกับผู้บังคับบัญชาตำแหน่งชั้นผู้บัญชาการกองพลขึ้นไปเป็นผู้มีอำนาจสั่งลงโทษตามคำพิพากษาของศาลมณฑลทหารหรือศาลทหารกรุงเทพ

๘ การบังคับใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตอำนาจศาลมณฑลทหารเดิม

กำหนดให้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตอำนาจศาลมณฑลทหาร พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก

- : ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- : ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(นายเอกราช อุดมอำนวย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
- : ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(นาวาโท กิตติพงษ์ ปิยะวรรณโณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
- : พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘
- : ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘
กับร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(นายเอกราช อุดมอำนวย กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ของสำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

<https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=J1PHJ>

(โปรดแตะที่ URL)

ข้อ ๑๑๙ ในกรณีที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ
เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติใดในวาระที่หนึ่งแล้ว
ประธานวุฒิสภาอาจพิจารณาอนุญาตให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา
คณะใดคณะหนึ่งที่เกี่ยวข้อง หรือวุฒิสภาอาจตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้น
คณะหนึ่งมีจำนวนไม่เกินสิบห้าคน แล้วแต่กรณี
เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นเฉพาะกรณีไปก็ได้
และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว
ให้คณะกรรมการดังกล่าวรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน
ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิก
ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป

ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒